

LEASING I WYNAJEM POJAZDÓW - WYBRANE ZAGADNIENIA PODATKOWE:

Leasing jest popularnym sposobem finansowania pojazdów w Polsce, szczególnie wśród przedsiębiorców. Ze względu na swoją elastyczność, popularność zyskują również inne typy podobnych usług, takie jak wynajem pojazdów. Poniżej przedstawiamy zwięzły przewodnik, który wyjaśnia najważniejsze skutki podatkowe tych usług.

1. LEASING I WYNAJEM POJAZDÓW – UJĘCIE PODATKOWE

Leasing jest umową nazwaną, której elementy określa Kodeks cywilny. Generalnie, leasing polega na nabyciu przez leasingodawcę (finansującego) danej rzeczy i oddanie jej do używania albo używania i pobierania pożytków leasingobiorcy (korzystającemu) na czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie nabycia rzeczy przez finansującego.

Należy jednak pamiętać, że przepisy podatkowe zawierają własne definicje leasingu. W zależności od warunków, umowy te mogą być klasyfikowane jako leasing operacyjny lub leasing finansowy dla celów podatkowych.

Aby umowa została zakwalifikowana jako leasing operacyjny, musi ona spełniać następujące kryteria:

- a) umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym jest przedsiębiorca, została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej **40% normatywnego** okresu amortyzacji, jeżeli przedmiotem umowy leasingu są podlegające odpisom amortyzacyjnym rzeczy ruchome lub wartości niematerialne i prawne. W przypadku samochodów normatywny okres amortyzacji wynosi 5 lat, zatem umowa musi być zawarta na przynajmniej 2 lata;
- b) umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, została zawarta na czas oznaczony;

1.1. Leasing operacyjny

- c) **suma ustalonych opłat** w umowie leasingu pomniejszona o należny podatek VAT odpowiada **co najmniej wartości początkowej** środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu.

1.2. Leasing finansowy

Kryteria kwalifikacji danej umowy jako leasingu finansowego są następujące:

- a) umowa leasingu została zawarta na **czas oznaczony**;
- b) **suma ustalonych opłat**, pomniejszona o należny podatek VAT odpowiada **co najmniej wartości początkowej** środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu;
- c) **umowa zawiera postanowienie**, że w podstawowym okresie umowy leasingu:
- i) odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający, w przypadku gdy jest przedsiębiorcą, albo
 - ii) finansujący rezygnuje z dokonywania odpisów amortyzacyjnych, w przypadku gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej.

	<u>Leasing operacyjny</u>	<u>Leasing finansowy</u>	<u>Najem</u>
Definicja uproszczona	Umowa, w której przedmiot leasingu pozostaje w majątku leasingodawcy w trakcie umowy. Leasingobiorca używa przedmiotu, płacąc za to raty leasingowe.	Umowa, w której leasingobiorca wprowadza do majątku przedmiot leasingu. Raty leasingowe składają się z części kapitałowej i odsetkowej.	Umowa, w której wynajmujący oddaje najemcy przedmiot do używania za określoną opłatę.
Amortyzacja	Leasingodawca	Leasingobiorca	Wynajmujący
Koszty leasingobiorcy	Raty leasingowe zaliczane do kosztów uzyskania przychodu.	Część odsetkowa rat i amortyzacja pojazdu zaliczane do kosztów uzyskania przychodu.	Czynsz najmu zaliczany do kosztów uzyskania przychodu.
VAT	Naliczany od każdej raty leasingowej	Naliczany jednorazowo od całkowitej wartości przedmiotu na początku umów	Naliczany od czynszu najmu
Minimalny okres umowy	40% okresu amortyzacji (dla samochodów osobowych co najmniej 2 lata) lub czas oznaczony gdy zawarta nie przez przedsiębiorcę	Brak minimalnego okresu	Dowolny
Preferencyjny wykup przedmiotu	Opcjonalny po zakończeniu umowy	Automatyczny po zakończeniu umowy	Brak preferencji
Inne	Suma ustalonych opłat, pomniejszona o VAT odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych	Suma ustalonych opłat, pomniejszona o VAT odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych	Nie dotyczy

1.3. Inne umowy

Umowy, które nie spełniają kryteriów leasingu operacyjnego lub leasingu finansowego traktowane są dla celów podatkowych jak umowy najmu.

Uwaga: każdorazowo należy pamiętać o klasyfikacji umowy leasingu z perspektywy kryteriów podatkowych. Często usługi nazywane komercyjnie wynajmem faktycznie będą stanowiły dla celów podatkowych leasing.

2. PODATKI DOCHODOWE

2.1. Leasing operacyjny

W przypadku leasingu operacyjnego, raty leasingowe są przychodem leasingodawcy i kosztem uzyskania przychodu dla leasingobiorcy.

Istotnym aspektem podatkowym jest amortyzacja, czyli możliwość zaliczenia wartości pojazdu do kosztów podatkowych w określonym czasie, w formie odpisów amortyzacyjnych. W umowach leasingu operacyjnego, to leasingodawca dokonuje amortyzacji pojazdu dla celów podatkowych.

2.2. Leasing finansowy

W leasingu finansowym rata leasingowa jest podzielona na część kapitałową (stanowiącą spłatę wartości przedmiotu leasingu) i część odsetkową. Leasingobiorca dokonuje amortyzacji pojazdu, a jednocześnie ma możliwość zaliczania do kosztów uzyskania przychodów części odsetkowej rat leasingowych.

Z perspektywy leasingodawcy, przychodem będzie tylko część odsetkowa rat leasingowych, a zatem część niestanowiąca spłaty wartości początkowej pojazdu.

2.3. Wynajem pojazdów

W takich umowach płacone raty stanowią generalnie przychód wynajmującego i koszt podatkowy najemcy. Amortyzacji samochodu dokonuje wynajmujący.

	<u>Leasing operacyjny</u>	<u>Leasing finansowy</u>	<u>Najem</u>
Koszty podatkowe leasingobiorcy lub najemcy	Raty leasingowe Koszty eksploatacyjne	Raty leasingowe (część odsetkowa) Amortyzacja Koszty eksploatacyjne	Raty najmu Koszty eksploatacyjne
	Raty leasingowe	Raty leasingowe (część odsetkowa)	Raty najmu

Przychody podatkowe leasingodawcy lub wynajmującego			
Koszty podatkowe leasingodawcy lub wynajmującego	Amortyzacja		Amortyzacja

2.4. Samochody osobowe i samochody ciężarowe

Samochód osobowy zgodnie z definicją ustawową to pojazd samochodowy w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym, o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony, konstrukcyjnie przeznaczony do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą. Przepisy wskazują ponadto na pewne wyjątki wykluczające z kategorii pojazdów osobowych pojazdy przeznaczone do przewozu ładunków czy wybrane pojazdy specjalne.

Za samochód ciężarowy uznaje się pojazdy samochodowe o masie przekraczającej 3,5 tony oraz inne rodzaje pojazdów samochodowych niebędące samochodami osobowymi.

Uwaga: motocykle traktowane są jako samochody osobowe

Powyższe rozgraniczenie ma istotne znaczenie dla ustalenia skutków podatkowych danej umowy. W szczególności bowiem, szereg ograniczeń i wymagań dotyczy ściśle samochodów osobowych.

2.5. Ograniczenie rozliczania kosztów samochodów osobowych

Przepisy podatkowe ograniczają możliwość rozliczania odpisów amortyzacyjnych od samochodów osobowych o wysokiej wartości. Od początku 2026 r. dodatkowym parametrem wpływającym na możliwość odliczania tych kosztów jest poziom emisji CO2 danego samochodu.

Nie stanowią kosztów podatkowych odpisy w części ustalonej od wartości samochodu przewyższającej kwotę:

- a) 225 000 PLN - w przypadku elektrycznych samochodów osobowych oraz samochodów napędzanych wodorem
- b) 150 000 PLN - jeśli emisja CO₂ silnika spalinowego samochodu osobowego, określona na podstawie danych zawartych w centralnej ewidencji pojazdów wynosi mniej niż 50 g na kilometr,
- c) 100 000 PLN – jeśli emisja CO₂ silnika spalinowego samochodu osobowego, określona na podstawie danych zawartych w centralnej ewidencji pojazdów jest równa lub wyższa niż 50 g na kilometr;

Uwaga: podwyższony limit kosztów 225 000 PLN nie obejmuje samochodów hybrydowych.

Powyższe ograniczenie dotyczy również rat leasingowych (w części stanowiącej spłatę wartości samochodu) oraz opłat z tytułu umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze.

Przepisy przejściowe pozwalają na stosowanie dotychczasowych limitów w przypadku samochodów wprowadzonych do ewidencji środków trwałych podatnika przed 1 stycznia 2026 r. Warto jednak pamiętać, że zasady te nie będą miały zastosowania do samochodów wykorzystywanych w ramach najmu lub leasingu operacyjnego, bo w tych umowach nie są one środkami trwałymi podatnika.

W przypadku firm, których przedmiotem działalności jest leasing, wynajem samochodów i podobne usługi, ograniczenie powyższe nie obowiązuje.

Ustawodawca ograniczył także możliwość odliczania kosztów ubezpieczenia AC, obliczanego od wartości samochodu osobowego. W przypadku samochodów osobowych o wartości przekraczającej 150,000 PLN, odpowiednia proporcja składki ubezpieczeniowej nie będzie stanowiła kosztu podatkowego.

Uwaga: Ograniczenie w odliczalności kosztów ubezpieczenia zawiera próg 150,000 PLN niezależnie od rodzaju napędu samochodu osobowego lub poziomu emisji CO₂. Jednocześnie, ograniczeniu temu nie podlegają składki na ubezpieczenie OC i NNW, które nie są naliczane od wartości samochodu.

Dodatkowe ograniczenia dotyczą firmowych samochodów osobowych wykorzystywanych w sposób mieszany, zarówno w działalności gospodarczej, jak i na cele prywatne. W takim przypadku, 25% poniesionych wydatków związanych z ich eksploatacją wyłączana jest z kosztów podatkowych.

Aby mieć prawo do zaliczenia 100% wydatków do kosztów podatkowych, przedsiębiorcy zobowiązani są do prowadzenia ewidencji przebiegów potwierdzającej wykorzystanie samochodu osobowego wyłącznie do celów działalności gospodarczej. Przepisy podatku dochodowego odwołują się w tym zakresie do ewidencji określonej w przepisach

o podatku VAT. W przypadku braku właściwej ewidencji uważa się, że samochód jest wykorzystywany na cele mieszane.

Za podlegające limitowaniu wydatki eksploatacyjne uważa się m.in. wydatki na paliwo, serwis, opony, naprawy i części zamienne, myjnię, badania diagnostyczne itp.

Uwaga: wydatkami eksploatacyjnymi nie są raty leasingowe ani czynsz najmu samochodu

2.6. Wykup samochodu

Po zakończeniu umowy leasingu, możliwe jest wykupienie pojazdu przez korzystającego:

- a) w przypadku leasingu operacyjnego, cena wykupu powinna być nie niższa od tzw. hipotetycznej wartości netto, a więc wartości początkowej pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne dokonywane metodą degresywną przy użyciu współczynnika 3. W praktyce, wartość ta jest znacząco niższa od wartości rynkowej i stanowi o atrakcyjności wykupu po zakończeniu leasingu.
- b) w przypadku leasingu finansowego, cena wykupu może w praktyce być ustalona dowolnie, także znacznie poniżej wartości rynkowej.

Cena wykupu samochodu wykorzystywanego na podstawie umowy najmu powinna zostać określona na poziomie wartości rynkowej.

3. PODATEK VAT

Z perspektywy korzystających z pojazdów, w odniesieniu do prawa odliczenia VAT stosuje się zasada ogólna, a więc warunek wykorzystywania ich do prowadzenia działalności opodatkowanej VAT. Dodatkowo, należy pamiętać o szczególnych zasadach odnoszących się do wydatków związanych z samochodami.

3.1. Leasing operacyjny

W leasingu operacyjnym, jest on traktowany jako usługa i VAT doliczany jest do każdej raty leasingowej według stawki 23%.

Przedsiębiorcy mogą odliczyć 100% VAT od opłat leasingowych oraz innych wydatków związanych z użytkowaniem pojazdu, jeśli:

- a) pojazd jest używany wyłącznie do działalności gospodarczej,
- b) prowadzona jest ewidencja przebiegu,
- c) samochód został zgłoszony do urzędu skarbowego na formularzu VAT-26
- d) przedsiębiorca wprowadził regulamin użytkowania samochodu w firmie wykluczający użytkowanie niezwiązane z działalnością gospodarczą.

W przypadku użytkowania mieszanego (służbowego i prywatnego), możliwe jest odliczenie 50% VAT bez konieczności prowadzenia dodatkowych ewidencji i spełniania warunków.

Zasady te mają zastosowanie również do wydatków związanych z eksploatacją pojazdów, takich jak wydatki na paliwa, oleje, serwis, naprawy i podobne.

3.2. Leasing finansowy

W leasingu finansowym, jest on uznawany za dostawę towarów i VAT jest naliczany jednorazowo od całkowitej wartości pojazdu na początku umowy.

Leasingobiorca odlicza VAT na tych samych zasadach jak w leasingu operacyjnym.

3.3. Najem

Opłaty za najem pojazdu również podlegają VAT według stawki 23%.

Z perspektywy użytkującego pojazd, zasady odliczania VAT są analogiczne jak w przypadku leasingu.

	<u>Samochody osobowe: odliczenie VAT</u>	<u>Samochody ciężarowe: odliczenie VAT</u>
Zakup samochodu	50% użytkowanie mieszane 100% użytkowanie tylko do działalności i ewidencja	100%
Opłaty leasingowe	50% użytkowanie mieszane 100% użytkowanie tylko do działalności i ewidencja	100%
Serwisowanie	50% użytkowanie mieszane 100%: użytkowanie tylko do działalności i ewidencja	100%
Paliwo	50% użytkowanie mieszane 100% użytkowanie tylko do działalności i ewidencja	100%
Pozostałe	50% użytkowanie mieszane 100%: użytkowanie tylko do działalności i ewidencja	100%

3.4. Nieodliczalny VAT

Część podatku VAT, którego leasingobiorca nie ma prawa odliczyć, może zostać zaliczona do kosztów podatkowych według wskazanych wyżej zasad określonych w przepisach o podatkach dochodowych.

4. INNE ISTOTNE KWESTIE PODATKOWE

4.1. Cesja umowy leasingu

Dopuszczalna jest cesja trwającej umowy leasingu na inny podmiot. Wówczas, w myśl przepisów, o ile inne postanowienia umowy nie uległy zmianie, uważa się że zachowany jest podstawowy okres umowy leasingu. W efekcie, zasady rozliczania opłat leasingowych, a także preferencyjne warunki wykupu pojazdu przysługują nowemu leasingobiorcy.

4.2. Zmiana warunków umowy leasingu w trakcie jej trwania

Duże kontrowersje budzi kwestia możliwości zmiany warunków leasingu po zawarciu umowy, i ich wpływ na traktowanie podatkowe rozliczeń.

W kwestii tej wydana została oficjalna interpretacja ogólna Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 15 lutego 2021 r. (DD6.8202.4.2020), która wyjaśnia wiele wątpliwości.

Minister wskazał, że w przypadku modyfikacji takich jak:

- a) obniżenie wartości wymagalnych rat leasingowych wskutek wydłużenia okresu trwania umowy,
- b) zwiększenie wartości wymagalnych rat leasingowych wskutek skrócenia okresu trwania umowy (jednak na okres nie krótszy niż 40% normatywnego okresu amortyzacji danego przedmiotu leasingu),
- c) zawieszenie przez określony okres płatności rat,
- d) obniżenie przez określony okres płatności rat,
- e) wydłużenie okresu trwania i obniżenie wartości wymagalnych rat leasingowych, przy jednoczesnym zawieszeniu przez określony okres płatności rat oraz zwiększeniu e/zmniejszeniu wysokości rat leasingowych po upływie danego okresu (o wartość niespłaconej przez dany okres części kapitałowej rat leasingowych).

Jeżeli zmiany te nie powodują naruszenia warunków uznania danej umowy za leasing operacyjny (lub finansowy), nie wpływają one na możliwość zastosowania preferencyjnych zasad wykupu przedmiotu leasingu.

Minister podkreślił jednocześnie, że zmiany warunków umowy nie mogą prowadzić do przekształcenia umowy leasingu jednego rodzaju w drugi (zmiana kwalifikacji umowy) - obligatoryjnie musi bowiem zachodzić ciągłość strony dokonującej amortyzacji podatkowej środka trwałego, stanowiącego przedmiot leasingu.

Minister odniósł się także do sytuacji cesji, dla której literalne brzmienie przepisów wskazuje na zakaz zmiany innych warunków umowy poza zmianą strony. W interpretacji wskazano, że zmianą „innych postanowień umowy” będzie tu wyłącznie taka zmiana, w rezultacie której dana umowa przestałaby spełniać warunki uznania za leasing dla celów podatkowych.

Konieczna jest zatem każdorazowa analiza, czy zmieniona umowa w dalszym ciągu spełnia podstawowe warunki uznania jej za określony rodzaj leasingu.

4.3. Leasing a schematy podatkowe (MDR)

Od momentu wprowadzenia w 2019 r. przepisów w zakresie raportowania schematów podatkowych (MDR) wątpliwość budziła kwalifikacja umów leasingu na ich gruncie.

Pojawiały się poglądy, iż w szczególności leasing operacyjny należy uznać za schemat podatkowy, gdyż pozwala on na osiągnięcie korzyści podatkowych przez leasingobiorcę i jednocześnie spełnia jedną z cech rozpoznawczych. Zwykle wskazywana była ogólna cecha rozpoznawcza wskazana w art. 86a § 1 pkt 6 lit. d Ordynacji podatkowej, tj. wykorzystanie znacznie ujednoliconej dokumentacji lub formy przy wdrażaniu schematu podatkowego.

Wobec braku jednoznacznych przepisów jak i wykładni organów podatkowych, praktyka rynkowa była niejednolita. Część leasingodawców dokonała zgłoszenia leasingu operacyjnego jako schematu standaryzowanego i każdorazowo informowała o tym swoich klientów, zaś inni leasingodawcy uznali, że nie mają podstaw do takiej kwalifikacji.

Powyższy brak spójnego podejścia skłonił Ministra Finansów do wydania interpretacji ogólnej (nr DTS5.8092.4.2024) z dnia 24 grudnia 2024 r. w sprawie kwalifikacji umów leasingu operacyjnego na gruncie przepisów o schematach podatkowych. W interpretacji tej Minister Finansów wskazał między innymi, iż:

- leasingodawcy nie są zobowiązani aktywnie poszukiwać informacji dotyczących danego uzgodnienia poza tymi informacjami, które mieszczą się w ramach ich obowiązków i staranności przyjętej w stosunkach biznesowych. Z tego względu leasingodawcy, co do zasady, nie mają zazwyczaj np. wiedzy, czy kryterium głównej korzyści w rozumieniu MDR jest spełnione. W konsekwencji, nie wystąpią po ich stronie przesłanki uznania, że w momencie zawarcia umowy leasingu powstał schemat podatkowy.
- Jednocześnie, jeśli leasingodawcy mają wiedzę np. o podatkowej motywacji zawarcia danej umowy przez klienta, bądź gdy spełnione są cechy rozpoznawcze niewymagające spełnienia kryterium głównej korzyści, wówczas schemat podatkowy i obowiązek jego zaraportowania po ich stronie może wystąpić.
- Sami leasingobiorcy jako podmioty posiadające pełną wiedzę o swojej motywacji podatkowej zawarcia danej umowy muszą samodzielnie przeanalizować aspekt MDR przy zawieraniu umowy leasingu.

Powyższą interpretację ogólną należy ocenić pozytywnie. Pozwoli ona na ujednoczenie podejścia do raportowania MDR w zakresie leasingu i ograniczenie niepewności po stronie leasingobiorców, a jednocześnie na wyeliminowanie nadmiarowego raportowania transakcji typowych dla branży, co jak zaznaczył Minister Finansów nie jest celem regulacji MDR.

5. PRZYDATNE INFORMACJE

- a) interpretacja ogólna Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 15 lutego 2021 r. (DD6.8202.4.2020) w sprawie zakresu dopuszczalnej modyfikacji postanowień umowy leasingu oraz ustalenia wysokości przychodu po stronie finansującego w przypadku sprzedaży przedmiotu leasingu w trakcie trwania umowy na rzecz osoby trzeciej,
- b) objaśnienia podatkowe z 9 kwietnia 2020 r. „Wykorzystywanie samochodu osobowego w prowadzonej działalności – zmiany w podatkach dochodowych od 2019 roku”.
- c) interpretacja ogólna Ministra Finansów z 24 grudnia 2024 r. (DTS5.8092.4.2024) w sprawie kwalifikacji umów leasingu operacyjnego na gruncie przepisów o schematach podatkowych.